

deEinder

Jaarverslag '21

Stichting de Einder

Inhoud

Visie en Missie van De Einder	3
Bij de organisatie van De Einder betrokkenen	5
<i>Consulenten</i>	5
<i>Hulpvragers</i>	5
Statistische gegevens	6
<i>Voornaamste onderliggend lijden</i>	6
<i>Doodswens bij aanvang</i>	7
<i>Suicidepogingen</i>	8
<i>Beroep op de WTL</i>	8
Politieke, juridische en maatschappelijke hangijzers	8
<i>Tenslotte</i>	9
Financiën en jaarrekening 2021	10
<i>Enige toelichtingen bij de balans per 31 december 2021</i>	12
<i>Enige toelichtingen bij de staat van baten en lasten over 2021</i>	13
Colofon	14

Visie en Missie van De Einder

2021 was voor de Einder, net als voor velen anderen, een bijzonder jaar vanwege de COVID-19 pandemie. Hierdoor heeft de ontwikkeling en uitvoering van het beleidsplan minder aandacht kunnen krijgen dan verwacht. In het beleidsplan voor 2019-2020 staat de visie en missie van De Einder geformuleerd. De visie en missie van De Einder blijft het bespreekbaar en uitvoerbaar maken van een humane dood in eigen regie.

Onder een humane dood in eigen regie rekent De Einder het beslissings- en uitvoeringsproces rond het bewerkstelligen van de eigen dood zowel door het inschakelen van een arts die euthanasie in de zin van de euthanasiewet verleent, als het bewerkstelligen van de eigen dood na een zorgvuldig afwegingsproces te hebben doorlopen dat resulteert in een humane methode om uit het leven te stappen.

Met andere woorden, zowel wanneer een arts het verzoek van een patiënt inwilligt om hem euthanasie te verlenen (artseneuthanasie) als wanneer iemand zonder arts op een zorgvuldige wijze vreedzame middelen gebruikt om uit het leven te stappen (zelfeuthanasie), is in de visie van De Einder sprake van een humane dood in eigen regie.

De Einder wil haar doelstelling kunnen realiseren door verwijzing naar consultants. Deze consultants zijn bekend met de humane methoden en middelen om te gebruiken bij zelfeuthanasie. Zij verstrekken daarover informatie, doen aan begeleiding en geven morele steun. De Einder acht het verder van belang dat mensen die een humane dood in eigen regie overwegen tot een zorgvuldige en afgewogen besluitvorming komen. Daartoe biedt zij begeleiding door een professionele buitenstaander. Daarbij is de Einder van mening dat begeleiding door een consultant de autonomie van de hulpvrager nooit in de weg mag staan.

Gezien de kwetsbaarheid van de doelgroep en vanwege de complexiteit van de vraag streeft De Einder naar een continue kwaliteitsverbetering. De kwaliteitsnormen zijn vastgelegd in een handboek. Daarin wordt het opleidingsplan beschreven, de zorgvuldigheidsnormen, de voorwaarden voor de intervisie en de richtlijnen en eisen voor het werk van de consultants. Ook het gebruik van het elektronisch dossier volgens de geldende normen wordt in het handboek beschreven.

Om zorg te dragen voor continuïteit van de dienstverlening en het continu verbeteren van de kwaliteit daarvan wordt ook samenwerking gezocht met andere organisaties die op het vlak van een humane dood in eigen regie actief zijn. De Einder neemt deel aan een Platformoverleg waarbij de NVVE, de CLW, het expertisecentrum Euthanasie en de Einder zijn aangesloten. In dit overleg wordt informatie gedeeld over het thema euthanasie.

In de in 2019 vastgestelde visie en doelstellingen voor de toekomst is ook voor 2021 met name gekeken naar de samenwerking met organisaties die zich mede inzetten op dit breed maatschappelijk gedragen vraagstuk. In 2021 hebben 5 bestuursvergaderingen plaatsgevonden waarvan de meeste vergaderingen vanwege de COVID-19 pandemie, digitaal. Daarnaast is één vergadering georganiseerd samen met de consultants.

Erp, juni 2022
Bestuur van de Einder

Bij de organisatie van De Einder betrokkenen

Het bestuur voert haar werkzaamheden uit op basis van vrijwilligheid. Per ultimo 2021 bestond het bestuur uit: Frans van den Broek d'Obrenan (voorzitter), Marjolijn Seebregts (portefeuille medische zaken), Frans Hoefnagels (penningmeester en portefeuillehouder financiële zaken) en Amanda Kruit (secretaris). Het bestuur werd geflankeerd door Catharina Vasterling (adviseur consulentenaangelegenheden), Marlies van der Kruijssen (casemanager) en Tony Martens (officemanager) die eveneens allemaal hun werkzaamheden op basis van vrijwilligheid hebben uitgeoefend.

Consulenten

Het consulententeam bestond in 2021 uit acht personen: drie mannen en vijf vrouwen. Via de website werden aspirant-consulenten geworven, waarvan uiteindelijk twee mannelijke aspirant-consulenten in 2021 de opleiding hebben gevolgd. Een van de twee heeft zich tijdens de opleiding teruggetrokken met als gevolg dat 2021 werd afgesloten met één nieuwe consulent. Omdat ook een ervaren consulent stopte met zijn werkzaamheden voor de Einder, bleef het totale aantal consulenten in 2021 gelijk.

De lockdown als gevolg van de COVID-19 pandemie had tot gevolg dat in 2021 minder intervisiebijeenkomsten plaatsvonden dan oorspronkelijk gepland. De intervisie kon doorgang vinden, omdat deze als noodzakelijke bijeenkomst werd gelabeld. Wat betreft de contacten met hulpvragers besliste de consulent in overleg met een cliënt of een contact fysiek dan wel telefonisch of via beeldbellen plaatsvond. Symposia dan wel andere externe activiteiten vonden in 2021 niet plaats.

Hulpvragers

Globaal genomen geeft 2021 ongeveer hetzelfde beeld als in 2020. In totaal vroegen 142 personen contact met een consulent van de Einder, waarvan 121 personen het contact daadwerkelijk realiseerde. In het totaal waren er met deze 121 personen 522 contacten in de vorm van een face-to-face gesprek, per mail of telefonisch. Naast deze hulpvragers, onderhielden de consulenten ook contact met de hulpvragers die in eerdere jaren de hulp van de Einder hadden ingeroepen.

Naar schatting heeft de Einder 600 mails met informatievragen ontvangen. Hiervan waren een dertigtal zo specifiek dat deze telefonisch dan wel per mail door een consulent beantwoord werden zonder dat er verder contact plaats vond. Een aantal vragen kwamen uit het buitenland, met name Duitsland en België.

Veel van de overige hulpvragers had voldoende aan standaard informatie van de casemanager, een ander deel zag uiteindelijk af van verder contact. Exacte cijfers hierover zijn niet beschikbaar aangezien in onze registratie deze categorieën niet nader uitgesplitst zijn. Er staan er nog 60 dossiers open van lopende contacten die in 2018 of 2019 gestart zijn. Van de jaren tussen 2016 en 2018 zijn er geen centraal opgeslagen dossiers, de nog openstaande contacten uit die jaren vallen buiten deze registratie.

Statische gegevens

Van die 142 hulpvragers was 42% man en 58% vrouw. Onder hen waren in het totaal zes echtparen, zij zochten gezamenlijk als echtpaar informatie over zelfeuthanasie.

Geslacht	Aantal	Percentage
Man	59	42%
Vrouw	83	58%
Anders	-	-
Totaal	142	100%

De gemiddelde leeftijd bedroeg in 2021 rond de 58 jaar, opnieuw een daling ten opzichte van 2020. Toen bedroeg de gemiddelde leeftijd 61 jaar. Het percentage hulpvragers onder de 30 jaar is met 9% gelijk gebleven. De jongste hulpvrager was 19 jaar, de oudste 94 jaar.

Voornaamste onderliggend lijden

42% van de 121 hulpvragers waarmee contact gelegd werd, gaf aan dat psychisch of psychiatrisch lijden de voornaamste reden was om de mogelijkheid tot zelfeuthanasie te onderzoeken. Bij slechts 18% stond fysiek lijden voorop en 21% gaf aan meer dan één onderliggend lijden te ervaren. In 2020 bedroegen deze percentages respectievelijk 50%, 18% en 5%.

Achterliggend lijden	Aantal	Percentage
Fysiek lijden	21	18%
Psychiatrisch lijden	34	28%
Psychisch lijden	17	14%
Geen	9	7%
Anders	12	10%
Meer dan één oorzaak	25	21%
Onbekend	3	2%
Totaal	121	100%

N.B. Lijden wordt als psychiatrisch geregistreerd als een DSM-classificatie is gegeven door een GGZ-arts. Anders of geen wordt geregistreerd als de reden tot contact ligt in zelf willen beschikken.

Doodswens bij aanvang

71 Hulpvragers hadden bij start van het contact een actieve doodswens. Dat wil zeggen dat zij binnen een afzienbare tijd hun leven wensten te beëindigen. 63 anderen wilden voorbereid zijn zodat zij, als de situatie daarom zou vragen, in staat zouden zijn hun leven zelf op een humane wijze te beëindigen.

Uiteindelijk zijn voor zover ons bekend 16 unieke personen ofwel 13% van het totaal aantal hulpvragers overleden: 1 door natuurlijk overlijden, 5 door middel van artseneuthanasie, 9 door zelfeuthanasie (zesmaal door medicijnen en driemaal door helium) en 1 door suïcide. Suïcide wordt geregistreerd als de dood niet gepland is en niet op humane wijze plaatsvindt. Dit zou betekenen dat 87% van de 121 contactleggers nog in leven is.

Oorzaak overlijden	Aantal	Percentage
Natuurlijk overlijden	1	1%
WTL	5	4%
Zelfeuthanasie Medicatie	6	5%
Zelfeuthanasie Helium	3	2%
Suïcide	1	1%
Totaal	16	13%

Suïcidepogingen

25 Hulpvragers hadden voorafgaand aan het contact met een consulent al een of meerdere suïcidepogingen gedaan. Het percentage van 21 % is gelijk aan het percentage in 2020. Het aantal zelfdodingen in 2021 is door het CBS nog niet vrijgegeven maar is waarschijnlijk niet wezenlijk anders dan in 2020.

Suïcidepogingen	Aantal	Percentage
Eerdere pogingen	30	21%
Geen eerdere pogingen	78	55%
Onbekend	34	24%
Totaal	142	100%

Beroep op de WTL

Ruim een kwart van de hulpvragers had een euthanasieverzoek ingediend en zocht daarnaast ook hulp bij de Einder. De onzekerheid over de uitslag of de duur van de procedure, met name bij psychisch dan wel psychiatrisch lijden, speelde hierbij een grote rol. Van de ingediende verzoeken zijn in 2021 twee gehonoreerd, bij de drie andere personen welke zijn overleden door WTL betreft het aanvragen die al in 2020 gedaan zijn.

Verzoek ingediend in het kader van de WTL	Aantal	Percentage
Wel verzoek ingediend	40	28%
Geen verzoek ingediend	68	48%
Onbekend	34	24%
Totaal	142	100%

Politieke, juridische en maatschappelijke hangijzers

In 2021 werd de discussie over middel X (natriumazide) van de Coöperatie Laatste Wil verscherpt door ingrijpen van het Openbaar Ministerie die verschillende leveranciers van middel X in staat van beschuldiging stelden wegen overtreding van artikel 294 van het wetboek van strafrecht: hulp bij zelfdoding. Consulenten kregen te maken met hulpvragers die middel X in hun bezit hadden maar ook begeleiding wensten bij hun weg naar de zelfgekozen dood. Hoewel de consulenten nog steeds terughoudend zijn ten aanzien van de humaniteit van het gebruik van middel X in het stervensproces, is het vanzelfsprekend dat zij wel informatie en steun verlenen indien een hulpvrager dit middel wenst te gebruiken.

Jammer genoeg spitst het maatschappelijk debat zich grotendeels toe op de wenselijkheid van middel X als dodelijk gif voor een humane zelfdoding en op de al dan niet strafbaarheid van de verstrekking, in plaats van het maatschappelijk signaal op te pakken dat steeds meer mensen steeds jonger greep willen hebben op hun levenseinde. Het criminaliseren van deze wens kan leiden tot schimmige praktijken en wordt door veel hulpvragers als onnodig belastend beleefd.

In de contacten met hulpvragers worden de consultants nog regelmatig geconfronteerd met misverstanden rond de toepassing van de WTL (euthanasiewet), misverstanden zowel bij huisartsen als bij de hulpvragers. Met name de stapeling van ouderdomsklachten wordt regelmatig niet (h)erkend als te kunnen voldoen aan de toetsingscriteria voor euthanasie. De einder rekent het als haar verantwoordelijkheid om hulpvragers ook voor te lichten en te ondersteunen als zij mogelijk voor euthanasie in aanmerking komen maar eveneens om mensen duidelijk te maken dat uitvoering van een euthanasie voor een huisarts een belastend en intensief proces is waartoe hij niet verplicht is.

Tenslotte

In 2021 hebben betrokkenen bij De Einder niet deelgenomen aan conferenties en/of symposia. Wel heeft een hulpvrager en een consultant geparticipeerd in Duitse documentaire over Sterbehilfe met de titel “Was ist gut an Sterben” die op 30 oktober 2021 bij de ARD werd uitgezonden en tevens online te vinden is. Meerdere keren werden wij door het Algemeen Dagblad, Trouw, Volkskrant en de NRC benaderd voor informatieverstrekking over een zelfgekozen dood. Ook deden studenten vaker een beroep op ons voor interviews of informatie in verband met hun scripties dan wel masteronderzoek.

De Einder is lid van de Humanistische Alliantie. De Einder is tevens lid van de World-federation of Right to Die Societies (WFRtDS) en van Right to Die Europe (RtDE). De Einder betaalt contributie aan de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillig Levens-einde (NVVE) en aan de Coöperatie Laatste Wil (CLW). Er zijn gedurende het hele jaar contacten met deze organisaties geweest

Financiën en jaarrekening 2021

Als volgende treft u de balans 2021 alsmede de resultatenrekening over 2021 aan. Tevens is een toelichting op zowel balans als resultatenrekening opgenomen.

Staat van baten en lasten over 2021 (in euro's)

	31 december 2021	31 december 2020
Activa		
Materiële vaste activa		
Inventaris	263	457
Registratiesysteem	8.131	11.132
	<hr/>	<hr/>
	8.394	11.589
Vlottende activa		
Vorderingen		2.848
Liquide middelen	427.380	415.932
	<hr/>	<hr/>
	427.380	415.932
	<hr/>	<hr/>
	435.774	430.369
Passiva		
Reserves		
Continuïteitsreserves	211.816	202.815
Bestemmingsreserves	222.585	222.585
	<hr/>	<hr/>
	434.401	425.400
Kortlopende schulden		
	1.373	4.969
	<hr/>	<hr/>
	435.774	430.369

Balans per 31 december 2020 (in euro's)

	2021		2020	
Baten				
Donaties, giften en legaten	35.173		36.333	
Overige opbrengsten	131		745	
Som der baten	35.304		37.078	
Lasten				
Besteed aan doelstelling				
Informatievoorziening	5.290		1.651	
Vrijwilligers	3.000		3.000	
Consulenten	11.337		11.344	
		19.627		15.995
Besteed aan werving				
PR en communicatie			335	
Advertenties en publicaties				
		0		335
Afschrijving		3.195		3.3188
Kosten beheer en administratie				
Bestuur	2.962		2.984	
Overige kosten	519		463	
		3.481		3.447
Som der lasten	26.303		23.095	
Resultaat	9.001		13.983	

Enige toelichtingen bij de balans per 31 december 2021

Materiële vaste activa

In 2021 zijn geen investeringen gedaan.

Vorderingen

Op 31 december 2021 was er niets te vorderen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn € 11.448 gestegen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename als gevolg van een positieve cashflow.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves zijn in 2021 gelijk gebleven en bestaan uit een reserve voor juridische kosten en een reserve voor het opleiden van consultants ter grootte van respectievelijk € 200.000 en € 22.585.

In het verslagjaar zijn geen juridische kosten gemaakt. De reserve dient echter te blijven bestaan op dit niveau, omdat de kosten van een procedure (indien deze zou worden aangespannen) aanzienlijk zullen zijn vanwege de zeer specialistische kennis van advocaten die nodig is om consultants in een procedure bij te staan.

In het verslagjaar zijn nauwelijks opleidingskosten gemaakt. Er is in 2021 één nieuwe consultant opgeleid.

Eind 2021 stoppen een aantal consultants, een tweetal aspirant-consulents heeft zich aangemeld en daarvoor wordt begin 2022 een opleidingstraject opgestart. Alle consultants hebben zeer regelmatig behoefte aan intervisie-bijeenkomsten teneinde de kennis op peil te houden. De kosten van deze bijeenkomsten worden verantwoord onder de kosten besteed aan doelstelling, vanwege het feit dat dit een terugkerende kostenpost is. De kosten die in 2022 voor het opleidingstraject van de nieuwe consultants gemaakt gaan worden, zullen ten laste komen van de opleidingsreserve.

Kortlopende schulden

Deze post bestaat uit rekeningen van kosten die in 2022 ontvangen zijn en betrekking hebben op het verslagjaar 2021.

Enige toelichtingen bij de staat van baten en lasten over 2021

Baten

De opbrengsten uit donaties, giften en legaten zijn in 2021 ten opzichte van 2020 iets gezakt, namelijk 3,3%.

De overige opbrengsten, die voornamelijk bestaan uit de vergoeding die we krijgen voor het toesturen van informatiematerialen aan geïnteresseerden is gedaald. Steeds vaker wordt deze informatie gedownload van de website. Daarnaast is te zien dat sinds 2021 er negatieve rentes in rekening worden gebracht. Het bestuur heeft al initiatieven genomen om te kijken hoe de grote bedragen aan liquide middelen anders beheerd kunnen worden om daarmee o.a. de negatieve rentes te voorkomen.

Lasten

Besteed aan doelstelling

Deze kosten hebben betrekking op het bijstaan van hulpvragers, het communiceren van de doelstelling van De Einder en het verstrekken van informatie aan donateurs en andere geïnteresseerden over de ontwikkelingen inzake het vraagstuk van een zelfgekozen levenseinde, zowel juridisch, maatschappelijk als politiek.

De totale kosten besteed aan doelstelling zijn gestegen, omdat een aantal kosten die te maken met het registratiesysteem in 2021 als kosten zijn geregistreerd.

Besteed aan werving

In het verslagjaar is hier geen aandacht voor geweest.

Kosten beheer en administratie

De kosten bedroegen 9,9% van de opbrengsten en liggen derhalve onder de ANBI-norm die uitgaat van een maximum van 10% van de opbrengsten. In absolute zin zijn de kosten van beheer en administratie in 2021 gelijk gebleven ten opzichte van 2020.

Colofon

© Stichting de Einder

Postadres:

Postbus 33, 5469 ZG Erp Nederland

info@deeinder.nl

Voor vragen die in de meest ruime zin op officemanagement betrekking hebben

begeleiding@deeinder.nl

Voor vragen samenhangend met voorlichting aan en begeleiding van mensen met individuele hulpvragen

artsenondersteuning@deeinder.nl

Voor vragen van artsen en overige in de zorgsector werkzame professionals

Info@deeinder.nl

Voor vragen van de pers of met mediakwesties verband houdend

Kamer van Koophandel nr. 41241519

www.deeinder.nl

The logo for deEinder, featuring the text 'deEinder' in a white serif font on a blue rectangular background.

Stichting de Einder Steun bij een humane dood in eigen regie

www.deeinder.nl

Postbus 33, 5469 ZG Erp

Voor hulpvragen begeleiding@deeinder.nl

Voor andere vragen info@deeinder.nl